

ادراک اطلاعات حسابداری ، قضاوت نسبت به آنها و اتخاذ تصمیمات سرمایه‌گذاری

دکتر محمد عرب مازاریزدی

عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

دکتر ابوالقاسم مسیح‌آبادی

دکتری حسابداری

چکیده

هدف از این مقاله تحقیقی ، بررسی تأثیر اطلاعات حسابداری بر فرایندهای ادارک ، قضاوت و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران است . برای رسیدن به هدف از مدل مفهومی فرایند شناختی بر مبنای نظریه موسوم به مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی (مدل‌سازی علی) استفاده شده است . اینکه : آیا فرایندهای ادارک ، قضاوت و تصمیم‌گیری تمام سرمایه‌گذاران ، در مواجهه با اطلاعات حسابداری ، از نظر ارزیابی اطلاعات و دقت و صحت تصمیم‌گیری یکسان است ؟ ، سوال اساسی تحقیق را تشکیل می‌دهد. بر مبنای شاخص تعیین نوع شخصیت^۱ سرمایه‌گذاران مورد آزمون در یکی از دو گروه عمده

1 -Myers Briggs Type Indicator (MBTI)

اطلاعات مداران^۱ و " مفهوم مداران^۲ " قرار گرفتند. این سرمایه‌گذاران که از مدیران و کارشناسان ارشد شرکت‌های سرمایه‌گذاری بودند پس از ارزیابی و قضاوت نسبت به اطلاعات مالی شرکت‌های واقعی به تصمیم‌گیری در مورد سرمایه‌گذاری در آنها پرداختند. در این تحقیق اصول مستخرجه از روانشناسی با دستاوردهای متدولوژیکی در روان‌سنجی، اقتصادسنجی، و آمار در قالب مدل سازی ساختاری کواریانسی تلفیق گردیده است. یافته‌ها حاکی از آن است که اطلاعات حسابداری بر ادراک و قضاوت سرمایه‌گذاران " اطلاعات مدار^۱ و " مفهوم مدار^۲ اثر می‌گذارد و ادراک و قضاوت در هر دو گروه عامل مهم و تعیین‌کننده سرمایه‌گذاری یا عدم سرمایه‌گذاری است. از طرف دیگر فرایندهای ادراکی، قضاوتی، و تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران یکسان نیست، " تصمیم‌گیرندگان اطلاعات مدار^۲ درست‌تر تصمیم می‌گیرند و " تصمیم‌گیرندگان مفهوم مدار^۱ اطلاعات مالی (نسبت‌های مالی) را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند.

مقدمه

درک و تحلیل " پردازشگری اطلاعات^۳ " مستلزم کار در زمینه روانشناختی است، مثلاً روانشناختی می‌تواند تبیین کند که چگونه ارجحیت‌های فرد برای برخی اطلاعات حسابداری به خطاهای سیستماتیک و قابل پیش‌بینی منجر می‌گردد (Tversky and Kahnman, 1973). درک بهتر ارجحیت‌های استفاده‌کنندگان می‌تواند تصمیم‌گیری آنها بر مبنای استفاده از اطلاعات حسابداری را بهبود بخشد.

اطلاعات حسابداری معمولاً برای تصمیم‌گیرندگانی از قبیل سرمایه‌گذاران و وام‌دهندگان فراهم می‌شود. دانش حسابداری اینان اغلب در سطح دانش تهیه‌کنندگان این اطلاعات نیست (American Accounting Association, 1978). وقتی که تصمیم‌گیرندگان نوع معینی از اطلاعات حسابداری را مبنای تصمیم‌گیری قرار می‌دهند ممکن است در رسیدن به تصمیمات بهینه با شکست مواجه شوند و زیان‌های پولی هنگفتی رخ دهد. یک دلیل مهم برای چنین تصمیمات نادرستی آن است که تصاویر ناقص اطلاعات جدید که طی پردازشگری ادراکی شکل می‌گیرد ممکن است با تصاویر ادراکی

1 -Data Driven

2 -Conceptually Driven

3 -Human Information Processing

قبلی از سایر اطلاعات تطابق نماید که سبب ساز تصمیمات اریب خواهد بود (Kolers, 1979).

هدف از این مقاله تحقیقی بررسی موارد زیر است :

الف - فرایند ادراک اطلاعات حسابداری و قضاوت نسبت به آنها بر تصمیم‌گیری تأثیر تعیین‌کننده دارد .

ب - فرایند ادراک ، قضاوت و تصمیم‌گیری تمام سرمایه‌گذاران یکسان نیست .

ج - سرمایه‌گذاران "اطلاعات مدار" درست‌تر تصمیم می‌گیرند .

د - سرمایه‌گذاران " مفهوم مدار " اطلاعات مالی را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند.

جهت رسیدن به موارد مطرح شده سرمایه‌گذاران واقعی از دو جنبه مورد آزمون قرار گرفتند : ۱- آزمون شناخت سبک تصمیم‌گیری با استفاده از MBTI ، بر مبنای این آزمون سرمایه‌گذاران به دو گروه مشخص "اطلاعات مدار" و " مفهوم مدار " تقسیم شدند. ۲- آزمون اندازه‌گیری میزان ارتباط بین اطلاعات حسابداری ، ادراک ، قضاوت و تصمیم‌گیری بر مبنای " مدل معادلات ساختاری برای متغیرهای نهان " . انجام این آزمون با استفاده از اطلاعات مالی واقعی شرکت‌ها صورت گرفت . آزمون شونده‌گان پس از درک و تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی درباره آن تصمیم‌گیری کردند و نتایج حاصله در پرسشنامه مربوطه منعکس گردید .

با استفاده از روش‌های آماری و بخصوص استفاده از نرم‌افزار آماری LISREL داده‌های جمع‌آوری شده تجزیه و تحلیل شد . نتایج حاصله مؤید مطالب مطرح شده در بندهای چهارگانه الف تا ج فوق‌الذکر است .

در ادامه نوشتار حاضر ابتدا ادبیات موضوعی و تحقیق‌های مرتبط خواهد آمد و پس از آن به تبیین مسأله ، فرضیه‌های تحقیق و متغیرهای تحقیق پرداخته می‌شود . سپس روش اجرای تحقیق مطرح می‌گردد . متعاقب آن نتایج حاصل از اجرای تحقیق در دو مرحله : نتایج روش‌های آماری (شامل توضیحات ، جداول ، نمودارها) ، و تجزیه و تحلیل داده‌ها ارائه می‌شود. تجزیه و تحلیل داده‌ها به منظور آزمون فرضیات مطرح شده صورت می‌گیرد . در آخرین قسمت نتیجه‌گیری ، کاربردها و پیشنهادات خواهد آمد .

سابقه تحقیقات فرایندشناختی در حسابداری

ماک، استرین و وازارلی^۱ (۱۹۷۲) در پژوهش خود با عنوان "طرح‌های یادگیری، رویکرد تصمیم و ارزش اطلاعات" ارتباط بین ساختار اطلاعات، رویکردهای تصمیم و طرح و برنامه‌های یادگیری را بررسی کردند. نتایج تحقیق نشان داد که تحلیلی‌ها در هر دو مورد، سود و زمان تصمیم، بهتر از شهودی‌ها عمل می‌کنند، اما برنامه‌های یادگیری تحت تأثیر رویکرد تصمیم یا ساختار اطلاعات قرار نگرفتند.

درمر^۲ (۱۹۷۳) در تحقیقی با عنوان "ویژگی‌های شناختی و درک اهمیت اطلاعات" ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی، بکارگیری نشانه‌های ذهنی و سطح بردباری در مقابل ابهام را بررسی کرد. نتایج تحقیق نشان داد که همبستگی مثبت معنی‌دار بین نابدباری در مقابل ابهام و حجم اطلاعات وجود دارد.

اسکوردر، داریور و استروفر^۳ (۱۹۶۷) در تحقیقی با عنوان "پردازشگری اطلاعات انسانی" نشان دادند که همبستگی مثبت معنی‌دار بین نابدباری در مقابل ابهام و حجم اطلاعات وجود دارد.

لاسک^۴ (۱۹۷۳) در تحقیقی با عنوان "جنبه‌های شناختی گزارش‌های سالیانه: استقلال وابستگی میدانی" نشان داد که شکل گزارش سالیانه بر تصمیمات سرمایه‌گذاری مؤثر است.

دراپو و ماک^۵ (۱۹۷۵) در تحقیقی با عنوان "پردازشگری اطلاعات انسانی، تئوری سبک تصمیم‌گیری و سیستم‌های اطلاعاتی حسابداری" ارتباط بین سبک‌های تصمیم و پردازش اطلاعات را بررسی می‌کند. نتایج تحقیق نشان داد که سبک تصمیم تأثیر کلی معنی‌داری بر زمان تصمیم دارد.

سان میگوآل^۶ (۱۹۷۵) در تحقیقی با عنوان "پردازشگری اطلاعات انسانی و ارتباط آن با حسابداری" و ساویچ^۷ (۱۹۷۷) در تحقیقی با عنوان "استفاده از اطلاعات

1 - Mock , Estrin , Vasarhelyi 1972

2 - Dermer 1973

3 - Schroder , Driver, Strufert 1967

4 - Lusk 1973

5 - Driver , Mock 1975

6 - SanMiguel 1976

7 - Savich 1977

حسابداری در تصمیم‌گیری^۱ و مک‌گی^۱ (۱۹۷۸) و دیگران در تحقیقی با عنوان "اثرات شخصیت و کار بر پردازشگری اطلاعات آزمون شونده" این نکته را بررسی کرده‌اند که آیا تفاوت آزمون‌شوندگان در راستای سبک ابعاد تصمیم مستلزم تفاوت در حجم اطلاعات جهت پردازشگری بهینه اطلاعات است؟ یافته‌های آنان حاکی از آن بود که به نظر نمی‌رسد متغیرهای شخصیتی در تبیین، درک، و پیش‌بینی اطلاعات توسط انسان مفید باشند. آنها همچنین به تحقیقات آتی در زمینه عمل و عکس‌العمل پردازشگر جهت امکان تبیین اختلاف در رفتار انسان اشاره کرده‌اند.

هاگی و هانستر^۲ (۱۹۷۷) در تحقیقی با عنوان "یک بررسی تجربی از عنصر قضاوت در تصمیمات افشایی حسابداری" را به عنوان یک تصمیم‌گیرنده و پردازشگر اطلاعات با تمرکز بر مسأله مشترک اهمیت و افشا مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق تفاوت‌های فردی اساسی در تصمیم‌گیری در مورد سطوح افشای مناسب را آشکار کرد.

وازارلی^۳ (۱۹۷۷) در تحقیقی با عنوان "سیستم‌های برنامه‌ریزی مرد ماشینی: یک بررسی سبک‌شناختی از تصمیم‌گیری واکنشی" به تحلیل موضوعات سبک‌شناختی در زمینه تصمیم می‌پردازد. نتایج تحقیق نشان داد که طرح و برنامه تا اندازه‌ای با سبک تصمیم ارتباط دارد.

نوت و هندرسون^۴ (۱۹۸۰) در تحقیقی با عنوان "تأثیر سبک تصمیم بر رفتار تصمیم‌گیری" به بررسی تأثیر باور تصمیم‌گیرنده درباره تصمیم‌گیری بر گزینه تصمیم او پرداختند. حاصل تحقیق آن که شاخص MBTI ابزار اندازه‌گیری مهمی در تفکیک تصمیم‌گیرندگان، در زمان تصمیم‌گیری، به گروه‌های متفاوت بر مبنای نوع روانشناختی آنان می‌باشد.

راجر^۵ (۱۹۸۷) در تحقیقی با عنوان "اثرات اطلاعات حسابداری بر فرایندهای ادراکی افراد" به بررسی فرایند ادراکی وام‌دهندگان "اطلاعات مدار" و "مفهوم مدار" و مقایسه این دو گروه در اتخاذ تصمیمات اعطای وام پرداخت. نتایج تحقیق نشان داد که فرایندهای

1 - McGhee 1978

2 - Hughes, Hofstedt 1977

3 - Vasarhelyi 1977

4 - Nutt, Henderson 1980

5 - Rodgers 1987

ادراکی دو گروه یکسان نیست. اطلاعات مداران درست‌تر تصمیم می‌گیرند و مفهوم مداران اطلاعات را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند.

خوش‌طینت نیک‌نیت، محسن، (۱۳۷۷)، در تحقیقی با عنوان "اثرات رایبه صورت‌های مالی بر قضاوت سرمایه‌گذاران در تصمیمات سرمایه‌گذاری" نشان داد که استفاده از اطلاعات حسابداری مالی می‌تواند در فرایند پیش‌بینی تعصبات داوری را کاهش دهد. همچنین آموزش و نحوه استفاده از صورت‌های مالی اعتماد بیشتری روی اطلاعات ایجاد می‌کند و استفاده‌کنندگان به صورت‌های مالی اتکاء بیشتری خواهند داشت.

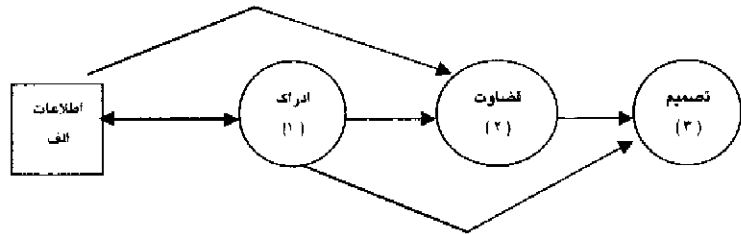
بیان مسأله و فرضیه‌ها

برخی محققین ادراک را به عنوان کشف چیزی که محیط رایبه می‌دهد طبقه‌بندی می‌کنند. این کشف بوسیله سازگاری محیط از طریق فرایند تبدیل و دگرگونی، به رمز درآوردن مجدد، همگون‌سازی، طبقه‌بندی، و رده‌بندی کردن اطلاعات به طریقی معنی‌دار صورت می‌گیرد (Gibson 1979 Neisser 1976).

افراد به فرایندهای ادراک و قضاوت جهت تصمیم‌گیری اتکاء می‌کنند (Rodgers, Housel 1977). طبقه‌بندی و رده‌بندی اطلاعات به عنوان زیرمجموعه‌ای از فرایند ادراکی افراد می‌تواند مدنظر قرار گیرد (Shiffrin and Schneider 1977). به عنوان مثال بخشی از تصمیمات سرمایه‌گذاری تصمیم‌گیرندگان، با توجه به مجموعه خاصی از اطلاعات حسابداری می‌تواند بر مبنای تجربیات قبلی آنها، که چگونه آنها را قبلاً رده‌بندی کرده‌اند، باشد. تصمیم بر "انجام یک سرمایه‌گذاری" و "عدم انجام یک سرمایه‌گذاری" می‌تواند بر مبنای این بازنماییها باشد (Anderson, Kline and Beasley 1979). در امر تصمیم‌گیری، قضاوت به عنوان مرحله بعد از ادراک مستلزم تجزیه و تحلیل بیشتری است و وسعت تجزیه و تحلیل به سطح آموزش و تخصص تصمیم‌گیرنده بستگی دارد (Anderson 1985).

فرایند تصمیم‌گیری را با توجه به مطالب فوق‌الذکر می‌توان با مدل مفهومی نشان داده شده در شکل یک مطرح نمود:

شکل یک
فرایند تصمیم‌گیری

دوایر (۱) و (۲) و (۳) ساختارهای تئوریک فرایندهای ادراکی (ادراک) ، قضاوتی (قضاوت) و گزینه تصمیم (تصمیم) را ارائه می‌دهند. مدل مذکور روش تجربی مفیدی را ممکن می‌سازد حتی اگر در عمل فرایندهای ادراک و قضاوت در دو مرحله جداگانه قابل مشاهده نباشند (Rock, 1983).

در این مدل اطلاعات و ادراک لازم و ملزوم یکدیگرند (Anderson, 1985). اطلاعات بر قضاوت تأثیر می‌گذارند، یعنی اطلاعات تصاویر شناختی را راه می‌اندازد که به روی دانش ذخیره شده ارسال می‌شود و این امر به نوبه خود پردازشگری قضاوتی فرد را رهنمون می‌دهد. ادراک بر قضاوت و بر تصمیم اثر می‌گذارد. تأثیر ادراک بر گزینه تصمیم را می‌توان این‌طور تبیین نمود که استفاده‌کنندگان اطلاعات مالی ممکن است به اتکاء اطلاعات مشابه قبلی و بدون تحلیل عمیقی از اطلاعات ارائه شده، تصمیم‌گیری کنند (Rodgers and Housel 1987). نهایتاً، قضاوت بر تصمیم تأثیر می‌گذارد. به نظر می‌رسد این مدل بتواند در تبیین تأثیر اطلاعات حسابداری بر فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان مفید واقع شود زیرا ادراک تعیین می‌کند که در یک موقعیت خاص رده‌بندی و طبقه‌بندی تصمیم‌گیرندگان چیست؟ و قضاوت تصمیم‌گیرندگان تعیین می‌کند که چه تصمیمی باید اتخاذ گردد (Glass and Holyoak 1986). به عنوان مثال یک سرمایه‌گذار ممکن است برای ارزیابی اطلاعات طی مرحله ادراک یک تحلیل مقدماتی انجام دهد، و در مرحله قضاوت، بر مبنای اطلاعات از صافی گذشته، تحلیل عمیق‌تری را به عمل آورد. پس از این مرحله او درباره سرمایه‌گذاری تصمیم می‌گیرد.

در این تحقیق مدل فوق در مورد سرمایه‌گذاران، که در یکی از دو گروه اطلاعات مداران^۱ یا مفهوم‌مداران^۲ قرار می‌گیرند، به طور جداگانه مورد آزمون قرار گرفت. روش آزمون و نتایج حاصل از آن در صفحات بعد خواهد آمد، اما در اینجا توضیح درباره هر یک از دو گروه ضروری به نظر می‌رسد:

مدارکی در دست است حاکی از آن که برخی تصمیم‌گیرندگان ترکیب کلی یک موضوع را در مقایسه با اجزاء تشکیل‌دهنده آن، دقیق‌تر در می‌یابند. می‌توان گفت اینان اطلاعات را بر مبنای اجزاء به کل یا به تعبیری از بالا به پایین^۱ پردازش می‌کنند، در حالی که برخی دیگر از آنها دقیقاً نقطه مقابلند یعنی اطلاعات را بر مبنای اجزاء به کل^۲ (پردازش می‌کنند (Rodgers and Housel 1987). در این تحقیق اصطلاح اطلاعات مداران^۱ در مورد سرمایه‌گذارانی بکار می‌رود که اطلاعات را از اجزاء به کل پردازش می‌کنند و اصطلاح مفهوم‌مداران^۲ برای سرمایه‌گذارانی که اطلاعات را از کل به اجزاء پردازشگری می‌کنند، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در مورد افراد اطلاعات مدار، واحدهای ادراکی برای تشکیل واحدهای بزرگ‌تر ترکیب می‌شوند و اطلاعات حسابداری ارائه شده فرایند تصمیم‌گیرنده را کنترل یا کارگردانی می‌کند، یعنی توانایی فرد در شناسایی و ارزیابی کوواریانس‌های (میزان ارتباطات)^۳ اطلاعات صورت‌های مالی بر ادراک او تأثیر می‌گذارد (Golding and Rover 1972). به عنوان مثال کوواریانس بین سود ویژه و دارایی‌های جاری که مورد استفاده تصمیم‌گیرندگان قرار می‌گیرد ممکن است بر چگونگی رسیدن آنها به یک تصمیم سرمایه‌گذاری مؤثر باشد.

مفهوم مداران بر زمینه‌ها و دانش کلی تأکید دارند. پردازشگری اطلاعات در افراد مفهوم مدار بر مبنای تصورات و شامل گرایش آنان به پیش‌بینی و ایجاد تئوری‌هایی

1- Top – down processing

2- bottom-up processing

۳- کوواریانس (Covariance) در فرهنگ و بستر به معانی زیر آمده است:

الف - ارزش مورد انتظار حاصل از انحراف دو متغیر از میانگین مربوط به آنها.

ب - میانگین ریاضی حاصل از انحراف‌های ارزش‌های متناظر دو متغیر کمی از میانگین مربوط به آنها.

تعبیر دیگر از کوواریانس: کوواریانس ملاکی برای نحوه و میزان ارتباط خطی دو متغیر را به دست

می‌دهد. محمدرضا مشکاتی، ترجمه، آمار مقدماتی، جلد اول، مرکز نشر دانشگاهی، تهران، ۱۳۷۰.

درباره ارتباطات کارکردی بین اطلاعات صورت‌های مالی است ، به عنوان مثال نسبت سود به فروش و نسبت جاری در پردازشگری اطلاعات مدنظر قرار می‌گیرد. در این نوع پردازشگری ، ادراک کننده برای کمک به این که چه نوع نظم و سازمانی برای رسیدن به یک عمل تصمیم‌گیری باید در نظر گرفته شود ، دانش و ساختارهای مفهومی خود را بر اطلاعات حسابداری تحمیل می‌کند (Chapman 1967). در مقام مقایسه روش‌های پردازشگری اطلاعات ، اطلاعات مداران بر کوواریانس اقسام جزء در صورت‌های مالی (نظیر سود ویژه ، سرمایه در گردش ، مبلغ بدهی یک شرکت) تأکید می‌کنند ، در حالی که مفهوم مداران ترکیب و ارتباط این اجزاء را در درون یک چارچوب مفهومی عملکرد مالی مدنظر قرار می‌دهند.

برخی مطالعات از قبیل گزلی و راجز^۱ (۱۹۸۰) نشان داده‌اند که استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری برای اطلاعات معینی اهمیت بیشتری قائلند. از این رو ممکن است عکس‌العمل آنان در مورد برخی انواع اطلاعات نسبت به برخی دیگر ، که قابل انطباق با اطلاعات رده‌بندی قبلی آنهاست ، شدیدتر باشد.

اغلب تحقیقات در مورد استفاده اطلاعات حسابداری به عنوان ابزار پیش‌بینی شرکت‌های موفق و ناموفق حاکی از پتانسیل محدود این اطلاعات (نسبت‌های مالی) است (Rogers and Jhonson 1986, Wilcox 1973, Libby 1975, Altman 1980). معمولاً نسبت‌های اندازه‌گیری نقدینگی ، سودآوری و ریسک به عنوان مهمترین شاخص‌های شرکت‌های موفق و ناموفق رایج‌اند. در تحقیق حاضر با مقایسه تأثیر شاخص‌های مذکور بر قضاوت و ادراک سرمایه‌گذاران "اطلاعات مدار" و سرمایه‌گذاران "مفهوم مدار" و در راستای بسط تحقیقات فوق‌الذکر ، مشخص گردید که اطلاعات مداران شدیداً تحت تأثیر واقعی و ملموس بودن کوواریانس اجزاء اطلاعات قرار می‌گیرند. (Jenning etal 1982). واقعی و ملموس بودن به اطلاعاتی اشاره دارد که مستقیماً به تحلیل بازده سرمایه‌گذاری مربوط می‌شود. به بیان دیگر افراد اطلاعات مدار نسبت به افراد مفهوم مدار در مورد مقادیر کمتر اطلاعات حسابداری حساس‌ترند. سرمایه‌گذاران اطلاعات مدار به برخی اطلاعات حسابداری که بیشترین ارتباط را با بازدهی سهام دارند وابستگی بیشتر دارند.

به طور خلاصه ، بررسی‌های متعددی به تأثیر تفاوت‌های فردی بر پردازشگری اطلاعات و بر رفتار تصمیم پرداخته‌اند . قوی‌ترین حلقه ارتباطی ، که مستقیماً به ادراک و قضاوت محرک محیطی ارتباط دارد ، در ویژگی‌های شخصی مشاهده شده است . به عبارت دیگر ، فرایندهای شناختی "جهان‌بینی" هر شخص را می‌سازد و بر آن صحنه می‌گذارد . تفاوت‌های در رفتار قابل استناد به تفاوت‌های فردی است ، به همان کیفیتی که محدودیت‌های ذاتی فرایندهای شناختی به تفاوت‌های فردی مستند می‌گردند ، و این امر برای طراحی اطلاعات صورت‌های مالی به نحوی که شایسته و برازنده سبک تصمیم‌گیرنده باشد کمک بزرگی محسوب می‌شود. بنابراین اگر فرایندهای شناختی افراد یک تعیین‌کننده مهم تصمیم‌گیری آنان است و اگر فرایندهای شناختی همه افراد یکسان نیست ، حسابداران ، تا اندازه‌ای ، مبنایی خواهند داشت تا مفید بودن اطلاعات حسابداری را برای تصمیم‌گیرندگان بهبود بخشند.

فرضیه‌ها

فرضیه اول :

فرایند ادراک اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان "اطلاعات مدار" ، عامل مهم در تبیین قضاوت آنان نسبت به اطلاعات است .

فرضیه دوم : پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

فرایند ادراک اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان " مفهوم مدار " ، عامل مهم در تبیین قضاوت آنان نسبت به اطلاعات است .

فرضیه سوم :

فرایند ادراک اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان " اطلاعات مدار " ، عامل مهم در تبیین گزینه تصمیم آنهاست .

فرضیه چهارم :

فرایند ادراک اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان " مفهوم‌مدار " ، عامل مهم در تبیین گزینه تصمیم آنهاست .

فرضیه پنجم :

فرایند قضاوت نسبت به اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان " اطلاعات‌مدار " ، عامل مهم در تبیین گزینه تصمیم آنهاست .

فرضیه ششم :

فرایند قضاوت نسبت به اطلاعات صورت‌های مالی توسط تصمیم‌گیرندگان " مفهوم‌مدار " ، عامل مهم در تبیین گزینه تصمیم آنهاست .

فرضیه هفتم :

فرایند تصمیم‌گیری تصمیم‌گیرندگان " اطلاعات‌مدار " و " مفهوم‌مدار " در مواجهه با اطلاعات حسابداری به طور معناداری متفاوت است .

فرضیه هشتم :

تصمیم‌گیرندگان " اطلاعات‌مدار " نسبت به تصمیم‌گیرندگان " مفهوم‌مدار " تصمیمات درست‌تری می‌گیرند.

فرضیه نهم :

تصمیم‌گیرندگان " مفهوم‌مدار " نسبت به تصمیم‌گیرندگان " اطلاعات‌مدار " ، اطلاعات را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند.

روش تحقیق

این بخش از مقاله در برگیرنده موارد زیر است :

- ۱- فرایند مدل‌سازی علی
- ۲- آزمون شوندگان و نحوه انجام کار
- ۳- آزمون مدل

فرایند مدل‌سازی علی

در مدل‌سازی علی، ابتدا پارامترهای مدل مطرح شده در این تحقیق (شکل یک صفحه ۱۰۰) برآورد می‌شود. برای انجام این کار از اطلاعات صورت‌های مالی و پاسخ‌های داده شده به سؤالات پرسشنامه مربوط به سرمایه‌گذاری به شرحی که بعداً خواهد آمد، استفاده می‌شود. بعد از برآورد پارامترهای مدل اعتبار مدل از طریق آزمون‌های ارزیابی نیکویی برازش و آزمون فرضیات میسر می‌گردد و در نهایت مدل مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

آزمون شوندگان و نحوه انجام کار

در تحقیق حاضر که یک تحقیق آزمایشی Experimental است ۲۲۵ نفر از متخصصین سرمایه‌گذاری در سهام شامل مدیرعامل و اعضای هیئت‌مدیره، معاونین امور مجامع و ارزیابی سهام، و کارشناسان ارشد خرید و فروش سهام ۲۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد آزمون قرار گرفتند. این آزمون شامل دو قسمت بود: آزمون "شناخت سبک تصمیم‌گیری" آزمون "موقعیت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری" تعداد پاسخ‌های دریافتی ۸۱ مورد یعنی ۳۴/۴۷ درصد بود. حجم نمونه (Sample size) با توجه به اینکه هر آزمون‌شونده به سؤالات طرح شده درباره ده شرکت پاسخ می‌داد برابر ۸۱۰ ($810 = 10 \times 81$) بود.

آزمون شناخت سبک تصمیم‌گیری از طریق پرسشنامه شناخت شخصیت مایرز بریجز (MBTI) شامل ۲۲ سوال استاندارد به عمل آمد. از ۸۱ نفر پاسخ‌دهنده ۲۸ نفر

اطلاعات مدار و ۴۳ نفر مفهوم مدار بودند، به عبارت دیگر ۲۶/۹۱ درصد آزمون‌شوندگان را اطلاعات مداران و ۵۲/۰۹ درصد را مفهوم مداران تشکیل می‌دهند.^۱

آزمون^۲ موقعیت‌های و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، با استفاده از پرسشنامه‌ای که براساس اطلاعات مالی و تأثیر آن اطلاعات بر ادراک و قضاوت و تصمیم‌گیری طراحی و تنظیم شده بود به عمل آمد. هر آزمون‌شونده پس از مطالعه و تحلیل اطلاعات مالی هر یک از شرکت‌ها به سوالات مطرح شده درباره آن شرکت پاسخ می‌داد. سوالات پرسشنامه در ۳ قسمت تنظیم شده بود. دو سوال اول درباره ادراک شرکت، ۴ سوال بعدی درباره قضاوت نسبت به شرکت، و دو سوال آخر درباره تصمیم‌گیری در مورد تحصیل سهام شرکت مورد بررسی بود.

تعداد شرکت‌های منتخب برای هر آزمون شونده ۱۰ بود. با این توضیح که اطلاعات مالی ۱۰ شرکت واقعی، به شکلی که توسط بورس اوراق بهادار تهران منتشر می‌شود، پس از حذف نام به ضمیمه ۱۰ پرسشنامه^۳ موقعیت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری^۴ در اختیار هر یک از پاسخ‌دهندگان قرار گرفت. از ۱۰ شرکت منتخب ۵ تا خوب و ۵ تا بد بودند. برای خوب یا بد بودن شرکت‌ها دو معیار در نظر گرفته شد:

الف) شرکت‌های خوب در^۵ فهرست شرکت‌های پیشنهادی برای تابلو یکم^۶ بورس اوراق بهادار تهران ذکر شده باشند و شرکت‌های بد در تابلو مذکور نیامده باشند.

ب) اظهارنظر تحلیلگران مالی و کارشناسان ارشد شرکت‌های سرمایه‌گذاری نسبت به خوب یا بد بودن شرکت.

معیارهای در نظر گرفته شده از سوی بورس اوراق بهادار تهران برای قرار گرفتن در^۷ فهرست شرکت‌های پیشنهادی برای تابلو یکم^۸ عبارتند از:

۱- تعداد روزهای فعالیت

۲- تعداد سهامداران

۱- در این تحقیق از آزمون (Myers Briggs Type Indicator) MBTI برای تعیین نوع شخصیت سرمایه‌گذاران مورد استفاده قرار گرفته است. از این آزمون در تحقیقات بازرگانی، اقتصادی، حسابداری وسیعاً استفاده شده است و اعتبار و روایی شاخص ادراکی مربوط به آن کاملاً برقرار است. (Henderson and Nutt 1980) از اعتبار معقول و قابلیت پیش‌بینی معتبر برخوردار است و در سطح وسیعی از بانک‌های اطلاعاتی و بررسی‌های تحقیقاتی به عنوان مرجع آمده است. (Myers and Myers 1980)

- ۳- میزان سرمایه
- ۴- مجموع سهام دولت (درصد مالکیت دولت)
- ۵- تعداد سهامداران عمده
- ۶- سود (زیان) انباشته
- ۷- نسبت حقوق صاحبان سهام به جمع دارایی‌ها (درصد)
- ۸- نسبت حقوق صاحبان سهام به قیمت تمام شده دارایی‌های ثابت (درصد)
- ۹- نسبت فعالیت (مالکین)
- ۱۰- نسبت فعالیت
- ۱۱- وضعیت اطلاع‌رسانی

نحوه انتخاب شرکت‌های خوب و بد عملاً بدین طریق صورت گرفت که با مراجعه به کارشناسان و تحلیلگران مالی از هر یک از آنها خواسته شد که نام ده شرکت خوب و ده شرکت بد از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را ذکر کنند. بر مبنای پاسخ‌های بدست آمده فهرستی از شرکت‌های خوب و بد تهیه شد. از این فهرست ۵ شرکت خوب و ۵ شرکت بد که دارای بیشترین فراوانی بودند و همچنین ۵ شرکت خوب جز شرکت‌های ذکر شده در تابلو یکم بورس اوراق بهادار تهران باشند و ۵ شرکت بد در این فهرست نیامده باشند، به عنوان ده شرکت منتخب استخراج گردید.

ترتیب قرار گرفتن شرکت‌ها به عنوان شماره یک تا ده کاملاً تصادفی است و آزمون‌شونده به این مطلب که کدام شرکت خوب و کدام شرکت بد است آگاه نیست، بلکه خود به قضاوت در این مورد می‌پردازد.

به نظر می‌رسد تشریح پرسشنامه^۲ موقعیت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری^۳، مخصوصاً از جهت تطبیق سؤالات آن با متغیرهای تحقیق، ضرورت داشته باشد. این پرسشنامه در ۲ صفحه تنظیم شده است. صفحه اول در یک نسخه شامل توضیحات مختصر درباره محتوای پرسشنامه و آموزش آزمون‌شوندگان می‌باشد، تا سؤالات و مفاهیم طرح شده در پرسشنامه شفاف‌تر شده و پرسشنامه به نحو دقیق‌تری تکمیل گردد. از این رو بعد از معرفی ساختار پرسشنامه، مفاهیم عالی، رضایت‌بخش، زیر استاندارد، و وخیم توضیح داده شده و در نهایت با ذکر یک مثال نحوه پاسخ به سؤالات روشن گردیده است.

صفحة اول پرسشنامه بدین شرح تنظیم شده است :

اطلاعات حسابداری سه سال گذشته مربوط به ده شرکت به ضمیمه ده پرسشنامه یکسان درباره هر یک از شرکتها تقدیم می‌گردد. فرض کنید می‌خواهید در ده وضعیت مستقل از هم، در سهام هر یک از این شرکتها سرمایه‌گذاری کنید. هر یک از شرکتها را با توجه به اینکه در صورت وجود فرصت مناسب سرمایه‌گذاری نمی‌خواهید چنین فرصتی را از دست بدهید، ارزیابی کنید.

در قسمت‌های سه‌گانه پرسشنامه مربوط به هر شرکت موارد زیر منعکس می‌شود :

- ۱- برداشت شما از اطلاعات موجود شرکت (دو سوال اول) .
 - ۲- تحلیل و ارزیابی شما در مورد سرمایه‌گذاری در سهام شرکت (چهار سوال بعدی) .
 - ۳- تصمیم شما در مورد سرمایه‌گذاری (دو سوال آخر) .
- لطفاً برای ارزیابی موارد خواسته شده ابتدا با انتخاب یکی از ۴ گزینه عالی، رضایت‌بخش، زیراستاندارد، وخیم، در دایره مربوطه علامت بزنید و سپس سطح اطمینان خود در مورد گزینه انتخابی را با نوشتن عددی بین ۰ تا ۱۰۰٪، در داخل مستطیل در نظر گرفته شده مشخص کنید.
- برای وضوح و شفافیت بیشتر سؤالات و مفاهیم پرسشنامه، توجه به دو مورد الف و ب زیر مفید به نظر می‌رسد :
- الف - تعریف گزینه‌های چهارگانه عالی، رضایت‌بخش، زیراستاندارد و وخیم به شرح زیر است :
- عالی : بعید به نظر می‌رسد که سرمایه‌گذاری در سهام با زیان مواجه شود. احتمال وخامت وضعیت مالی شرکت در کوتاه‌مدت بسیار ناچیز است .
- رضایت‌بخش : وضعیت شرکت معمولی است .
- زیراستاندارد : به احتمال زیاد سرمایه‌گذاری در سهام با زیان مواجه می‌شود. ممکن است وضعیت تولید و سود شرکت از مدتی قبل رو به وخامت گذاشته باشد .
- سرمایه‌گذاری در سهام مستلزم موشکافی خیلی دقیق است .
- وخیم : وخامت وضعیت مالی شرکت آشکار است و به احتمال زیاد سرمایه‌گذاری در سهام با زیان اساسی مواجه می‌شود.

ب- نحوه پاسخ به سوالات: به عنوان مثال اگر در مورد سوال ۱-۱ پرسشنامه نظرتان این باشد که روند و تغییرات سود شرکت مورد بررسی رضایت بخش است و به این ارزیابی خود ۸۰٪ اطمینان دارید، پرسشنامه را به شرح ارائه شده در زیر تکمیل خواهید کرد:

۱-۱- روند و تغییرات سود این شرکت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

عالی رضایت بخش زیر استاندارد وخیم

با چه سطح اطمینانی؟ (۰ تا ۱۰۰٪) ← ۸۰٪

صفحه دوم پرسشنامه در ۱۰ نسخه شامل ۸ سوال در سه قسمت می‌باشد. دو سوال اول درباره ادراک سرمایه‌گذاران است که از آنها خواسته می‌شود تصورشان را نسبت به شرکت مورد بررسی ارائه دهند:

۱-۱- ارزیابی روند و تغییرات سود شرکت = $PROP = X1$ Profitability Process

۱-۲- ارزیابی تأثیر عملکرد مدیریت بر ارزش بازار شرکت = $MAPE = X2$ Management-MAPE=Performance

۴ سوال بعدی پرسشنامه درباره قضاوت سرمایه‌گذاران نسبت به شرکت است و از آنها خواسته می‌شود که بر مبنای تجزیه و تحلیل بیشتر اطلاعات شرکت موارد مطرح شده در سوالات را ارزیابی کنند:

۲-۱- وضعیت نقدینگی شرکت = $LIOF = Y1$ Liquidity of the Firm

۲-۲- ریسکی و مخاطره‌آمیز بودن وضعیت شرکت = $RIOF = Y2$ Risk of the Firm

۲-۳- سودآوری شرکت = $ERAN = Y3$ Earnings of the Firm

۲-۴- جریان نقدی آتی شرکت = $FUCF = Y4$ Future Cash Flow

دو سوال آخر پرسشنامه به تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران مربوط می‌شود:

۳-۱- سرمایه‌گذاری یا عدم سرمایه‌گذاری در شرکت مورد بررسی = $INVE = Y5$ Investment

۳-۲- با فرض سرمایه‌گذاری در شرکت، تصمیم‌گیری در مورد تعیین یکی از ۲ شرط مطرح شده

= $COIN = Y6$ Conditions of Investment

۴ شرط مطرح شده به شرح زیر است:

الف) دسترسی به اطلاعات تاریخی بیشتر ضرورت ندارد، دسترسی به اطلاعات آتی بیشتر ضرورت ندارد.

ب) دسترسی به اطلاعات تاریخی بیشتر ضرورت ندارد، اما اطلاعات آتی ضروری است.

ج) دسترسی به اطلاعات تاریخی بیشتر ضروری است، ولی دسترسی به اطلاعات آتی ضرورت ندارد.

د) دسترسی به اطلاعات تاریخی بیشتر ضروری است و دانستن اطلاعات آتی هم ضرورت دارد.

آزمون مدل :

تکنیک‌های مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی برای تعیین آنکه چقدر داده‌های ناشی از آزمون شناخت سبک تصمیم‌گیری با تئوری نوع شناختی Jungian تناسب دارد مورد استفاده قرار گرفت. مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی فراهم‌کننده معیاری از نیکویی برازش (کای دو) است که به موازات تحلیل باقیمانده‌ها، معیار ارزیابی برازش نسبی شکل‌های متفاوت یک مدل را فراهم می‌کند (Heise, 1969).

مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی فراهم‌کننده تمام منابع انحرافی است که باید به طور همزمان برای هر دو دسته متغیرهای آشکار و نهان برآورد گردد.

تحلیل مسیر منطق اساسی مدل‌های ساختاری کوواریانسی را تشکیل می‌دهد و عملکردش روشن‌تر کردن سیستم‌های ارائه‌دهنده معادلات مسیر می‌باشد. تحلیل مسیر تکنیکی برای کشف علت‌ها نیست، بلکه تکنیکی است که توسط محقق برای مدل‌سازی ساختاری، بر مبنای مفروضات تئوریک و دانش فرموله شده، بکار می‌رود. (Ashner, 1976)، تا یک دیگرام مسیر بر مبنای مفروضات تئوریک درباره اثرات متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته ایجاد گردد (Li, 1975).

مدل ساختاری کوواریانسی متغیرهای آشکار (شامل ۲ شاخص مربوط به ادراک، ۳ شاخص نسبت‌های مالی مربوط به اطلاعات، ۴ شاخص مربوط به قضاوت و ۲ شاخص مربوط به تصمیم‌گیری، جمعاً ۱۱ متغیر) و متغیرهای نهان (شامل ادراک، نقدینگی، سودآوری، ریسک، قضاوت، و تصمیم‌گیری، جمعاً ۶ متغیر) را بدین شرح تحلیل می‌کند: کوواریانس‌های میان متغیرهای آشکار در دو مرحله مفهومی جداگانه مطرح می‌گردد. اولاً کوواریانس‌های میان متغیرهای آشکار به متغیرهای نهان از طریق یک مدل

تحلیل عامل متصل می‌شوند (مشابه با آنچه در روان‌سنجی‌ها معلوم شده، Long 1983، Gorsuch 1983). ثانیاً، ارتباط علی بین متغیرهای نهان از طریق یک مدل مسیر مشخص می‌شوند (مشابه با آنچه در بیومتری‌ها دیده‌شده (Li and Duncan 1975) و از طریق یک مدل معادله ساختاری عملیاتی می‌شوند (مشابه با آنچه در اقتصادسنجی دیده شده (Intriligator 1978، Thiel 1971)).

مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی ویژگی‌های همزمان یک مدل عامل و یک مدل معادله ساختاری را در برمی‌گیرد، از این رو وحدتی از روان‌سنجی، بیومتری، اقتصادسنجی، و آمار را ارائه می‌دهد.

در این تحقیق مدل LISREL 8.54 که توسط کارل جرسکوگ^۱ و داگ سوربام^۲ تهیه شده و از محصولات نرم‌افزاری سال ۲۰۰۳ شرکت بین‌المللی نرم‌افزارهای علمی^۳ می‌باشد، مورد استفاده قرار گرفته است. LISREL (مخفف Linear Structural Equation Model for Latent Variable) مدل معادلات ساختاری خطی متغیرهای نهان است که برای حل بسیاری از مسائل اساسی پژوهش در علوم اجتماعی و رفتاری مفید می‌باشد. با استفاده از LISREL محقق می‌تواند به طور همزمان روابط بین اندازه متغیرهای مستقل نهان و متغیرهای وابسته نهان را برآورد کند.

استفاده از LISREL را مستلزم تعیین مدل معادلات ساختاری، مدل اندازه‌گیری متغیرهای آشکار و تعیین پارامترهای معادلات ماتریسی مربوطه از نظر ثابت، آزاد و یا محدود بودن است. از توضیح موارد مذکور در اینجا به علت محدودیت در حجم مقاله صرف‌نظر می‌شود. فقط درباره علائم اختصاری بکار رفته برای متغیرهای تحقیق، علاوه بر آنچه که در قسمت پرسشنامه ذکر شد، توضیح داده می‌شود:

متغیرهای آشکار مستقل:

X_1 و X_2 : قبلاً توضیح داده شده است.

X_3 = نسبت جاری = Current Ratio of the Firm = CROF

X_4 = نسبت سود به فروش = Net Income Ratio = INRA

1 - Karl Joreskog

2 - Dag Sorbom

3 - Scientific Software International Inc=SSI

$X_5 = \text{نسبت بدهی به حقوق صاحبان سهام} = \text{DEEQ} = \text{Debt on Equity Ratio}$

متغیرهای آشکار وابسته :

Y_1 تا Y_2 قبلاً توضیح داده شده است.

متغیرهای نهان مستقل :

$Ksi1 = \text{ادراک} = \text{PERC} = \text{Perception}$

$Ksi2 = \text{نقدینگی} = \text{LIQU} = \text{Liquidity}$

$Ksi3 = \text{سودآوری} = \text{PROF} = \text{Profitability}$

$Ksi4 = \text{ریسک} = \text{RISK} = \text{Risk of the Firm}$

متغیرهای نهان وابسته :

$ETA1 = \text{تضارت} = \text{JUDJ} = \text{Judgment}$

$ETA1 = \text{تصمیم} = \text{DECI} = \text{Decision}$

آزمون فرضیه‌ها

برای آزمون فرضیه‌ها از روش‌های آماری شامل: تحلیل واریانس مدل‌های مقایسه‌ای کای‌دو، آزمون‌های برآورد پارامتر با استفاده از نرم‌افزار LISREL، آزمون ناپارامتری کای‌دو در مورد نیکوئی برازش، و تحلیل مسیر بر مبنای نتایج بدست آمده از آزمون برآورد پارامتر LISREL، به شرح زیر استفاده شده است.

برای فرضیه‌های اول تا ششم آزمون برآورد پارامتر LISREL، در مورد فرضیه هفتم مدل جدول‌بندی شده کای‌دو nested Models Tests، برای فرضیه هشتم، آزمون ناپارامتری کای‌دو در مورد نیکوئی برازش، و برای فرضیه نهم، آزمون برآورد پارامتر LISREL، مورد استفاده قرار گرفت. نهایتاً برای مقایسه و نتیجه‌گیری از تحلیل مسیر نیز استفاده شد.

فرضیات اول تا ششم :

فرضیات اول تا ششم (۶ فرضیه) با استفاده از LISREL مورد بررسی قرار می‌گیرند ؛ برخی نتایج بدست آمده در مورد دو گروه اطلاعات‌مداران و مفهوم‌مداران به ترتیب در جدول‌های یک تا شش ، ارائه شده است .

جدول یک

ماتریس ضرایب همبستگی اطلاعات‌مداران

	y1	y2	y3	y4	y5	y6	x1	x2	x3	x4	x5
y1	۱										
y2	۰/۸۹	۱									
y3	۰/۸۲	۰/۹۲	۱								
y4	۰/۸۸	۰/۹۲	۰/۹۱	۱							
y5	۰/۸۵	۰/۹۱	۰/۹۰	۰/۹۱	۱						
y6	۰/۸۹	۰/۲۲	۰/۱۹	۰/۲۲	۰/۲۳	۱					
x1	۰/۷۵	۰/۸۲	۰/۸۲	۰/۸۱	۰/۸۲	۰/۳۳	۱				
x2	۰/۸۳	۰/۹۱	۰/۹۲	۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۱۸	۰/۸۲	۱			
x3	۰/۵۲	۰/۵۵	۰/۵۳	۰/۳۹	۰/۵۱	۰/۰۶	۰/۴۹	۰/۵۲	۱		
x4	۰/۶۸	۰/۷۲	۰/۷۳	۰/۷۳	۰/۷۵	۰/۱۲	۰/۶۸	۰/۷۲	۰/۲۸	۱	
x5	۰/۴۷	۰/۳۹	۰/۵۲	۰/۵۳	۰/۵۲	۰/۱۳	۰/۴۸	۰/۴۹	۰/۱۲	۰/۸۶	۱
میانگین (Mean)	۲/۰۲	۱/۹۸	۲/۰۵	۲/۰۲	۰/۳۹۷	۲/۳۳	۱/۲	۲/۱۱	۲/۹۱	۲/۹۱	۲/۹۱
انحراف (S.D)	۱/۲۱	۱/۱۷	۱/۲۳	۱/۱۷	۰/۳۱	۱/۰۸	۱/۲۳	۱/۱۵	۲/۲۷	۲/۲۷	۲/۲۷

جدول دو

آزمون‌های معنی‌دار بودن مدل معادلات ساختاری برای اطلاعات‌مداران

۰/۹۶ = ضریب دترمینان معادلات ساختاری برای قضاوت

۰/۹۱ = ضریب دترمینان معادلات ساختاری برای تصمیم‌گیری

۰/۹۲ = اندازه نیکویی برازش برای کل مدل (GFI)

۰/۸۴ = اندازه نیکویی برازش تعدیل شده برای کل مدل (AGFI)

جدول سه

ماتریس ضرایب همبستگی مفهوم مداران

	y1	y2	y3	y4	y5	y6	x1	x2	x3	x4	x5
y1	۱										
y2	۰/۸۵	۱									
y3	۰/۸۵	۰/۸۶	۱								
y4	۰/۸۶	۰/۸۲	۰/۹۱	۱							
y5	۰/۸۱	۰/۸۲	۰/۸۶	۰/۸۰	۱						
y6	۰/۱۱	۰/۰۶	۰/۰۶	۰/۰۵	۰/۱۷	۱					
x1	۰/۸۳	۰/۸۸	۰/۹۵	۰/۸۹	۰/۸۵	۰/۰۲	۱				
x2	۰/۸۴	۰/۸۶	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۸۲	۰/۰۲	۰/۹۵	۱			
x3	۰/۵۲	۰/۵۱	۰/۵۷	۰/۵۳	۰/۳۸	۰/۰۲	۰/۵۲	۰/۵۲	۱		
x4	۰/۶۶	۰/۷	۰/۷۶	۰/۷۳	۰/۶۵	۰/۱۱	۰/۷۳	۰/۷۲	۰/۲۸	۱	
x5	۰/۳۳	۰/۴۶	۰/۳۷	۰/۴۹	۰/۴۳	۰/۱۰	۰/۴۷	۰/۳۸	-۰/۱۲	۰/۸۶	۱
Mean	۱/۸۲	۱/۷۲	۱/۸۵	۱/۸۳	۰/۴۶۹	۲/۲۲	۱/۹۱	۱/۸۸	۲/۹۱	۲/۹۱	۲/۹۱
S.D	۱/۱۹	۱/۲۰	۱/۳۵	۱/۲۹	۰/۳۲۷	۱/۲	۱/۳۵	۱/۳۳	۲/۲۷	۲/۲۷	۲/۲۷

رتال جامع علوم انسانی

جدول چهار

آزمون‌های معنی‌دار بودن مدل معادلات ساختاری برای مفهوم مداران

۰/۹۹ = ضریب دترمینان معادلات ساختاری برای قضاوت

۰/۲۹ = ضریب دترمینان معادلات ساختاری برای تصمیم‌گیری

۰/۹۲ = اندازه نیکویی برازش برای کل مدل (GFI)

۰/۸۵ = اندازه نیکویی برازش تعدیل شده برای کل مدل (AGFI)

۰/۰۱۹ = جذر میانگین مربع باقیمانده (RMR)

جدول پنج

برخی نتایج آماری حاصل از اجرای LISREL در مورد اطلاعات مداران

مقدار t	مقدار پارامتر (استاندارد)	مقدار پارامتر (الف)	پارامتر	شرح
-	۰۰۹۱	(ب) ۱۰۰۰	λ_1	شاخص‌های متغیرهای نهان
۳۶/۷۴*	۰۰۹۷	(۰/۰۳۰) ۱/۰۰۶	λ_2	
۲۵/۱۶*	۰۰۹۶	(۰/۰۰۳) ۱/۰۰۵	λ_3	
۳۳/۳۱*	۰۰۹۵	(۰/۰۰۳) ۱/۰۰۵	λ_4	
-	۰۰۹۹	(ب) ۱۰۰۰	λ_5	
۳۳۰*	۰۰۹۳	(۰/۰۰۵) ۰/۰۲۲	λ_6	
-	۰۰۸۸	(ب) ۱۰۰۰	λ_7	
۳۰/۵۱*	۰۰۹۵	(۰/۰۰۳) ۱/۰۰۸	λ_8	
۲/۹۲*	۰۰۸۲	(۰/۰۱۹) ۰/۰۹۱	β_{21}	قضایوت ← گزینه تصمیم
۱۶/۷۸*	۰۰۹۲	(۰/۰۰۶) ۰/۰۹۵	γ_{11}	ادراک ← قضایوت
۱/۷۰	۰۰۰۶	(۰/۰۰۳) ۰/۰۰۵	γ_{12}	تقدیرنگی ← قضایوت
-۰/۰۳۰	-۰/۰۰۳	(۰/۰۰۶) -۰/۰۰۳	γ_{13}	سودآوری ← قضایوت
۱/۷۵	۰۰۱۰	(۰/۰۰۵) ۰/۰۰۹	γ_{14}	ریسک ← قضایوت
-۰/۲۸	۰۰۱۲	(۰/۰۰۹) ۰/۰۱۲	γ_{21}	ادراک ← گزینه تصمیم
۹/۰۵*	۰۰۵۶	(۰/۰۰۵) ۰/۰۵۰	ϕ_{21}	وابستگی داخلی بین متغیرهای ادراک، تقدیرنگی، سودآوری و ریسک
۱۱/۱۰*	۰۰۷۶	(۰/۰۰۶) ۰/۰۶۷	ϕ_{31}	
۸/۵۵*	۰۰۵۲	(۰/۰۰۵) ۰/۰۳۶	ϕ_{41}	
۵/۳*	۰/۲۸	(۰/۰۰۵) ۰/۰۲۸	ϕ_{32}	
-۰/۲۳*	-۰/۱۲	(۰/۰۰۵) -۰/۰۱۳	ϕ_{42}	
۱۲/۶۷*	۰۰۸۶	(۰/۰۰۷) ۰/۰۸۶	ϕ_{43}	
۳/۳۹*	۰۰۰۳	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۳	ζ_1	بایضامتهای معادلات ساختاری
۱/۰۰۶	۰۰۰۹	(۰/۰۰۸) ۰/۰۰۹	ζ_2	
۱۲/۶۰*	۰۰۱۷	(۰/۰۰۱) ۰/۰۱۷	ϵ_1	خطاهای اندازه‌گیری X
۱۰/۲۰*	۰۰۰۷	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۷	ϵ_2	
۱۰/۹۷*	۰۰۰۸	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۸	ϵ_3	
۱۱/۳۰*	۰۰۱۰	(۰/۰۰۱) ۰/۰۱۰	ϵ_4	
۰/۳۷	۰۰۰۳	(۰/۰۰۸) ۰/۰۰۳	ϵ_5	
۱۳/۷۳*	۰۰۹۵	(۰/۰۰۷) ۰/۰۹۵	ϵ_6	
۱۱/۹۸*	۰۰۲۲	(۰/۰۰۲) ۰/۰۲۲	δ_1	خطاهای اندازه‌گیری Y
۷/۱۳*	۰۰۰۹	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۹	δ_2	

(الف) خطاهای استاندارد را برآورد در داخل پرانتز آمده است. (ب) ارزش پارامتر ثابت در نظر گرفته شده است. * معنی‌دار بودن هر سطح ۰.۵٪

جدول ششم

برخی نتایج آماری حاصل از اجرای LISREL.۱ در مورد مفهوم مداران

مقدار χ^2	مقدار پارامتر (استاندارد)	مقدار پارامتر (الف)	پارامتر	شرح
-	۰/۸۸	(۰/۰۰۰۰)	λ_1	شاخص‌های متغیرهای نهان
۲۸۰/۰۶*	۰/۸۰	(۰/۰۰۲) ۰/۰۰۲	λ_2	
۳۵/۸۹*	۰/۸۸	(۰/۰۰۳) ۰/۰۰۱	λ_3	
۳۱/۳۵*	۰/۸۳	(۰/۰۰۳) ۰/۰۰۶	λ_4	
-	۰/۳۲	(۰/۰۰۰۰)	λ_5	
۱/۲۱	۰/۸۱	(۰/۰۰۵) ۰/۰۰۷	λ_6	
-	۰/۸۷	(۰/۰۰۰۰)	λ_7	
۶۰/۸۱*	۰/۸۷	(۰/۰۰۲) ۰	λ_8	
۲/۷۲*	۰/۵۲	(۰/۰۰۵) ۰/۰۰۵	β_{21}	فصاحت ← گزینه تصمیم
۲۶/۷۵*	۰/۸۲	(۰/۰۰۳) ۰/۰۸۳	γ_{11}	ادراک ← فصاحت
۲/۵۰*	۰/۰۹	(۰/۰۰۲) ۰/۰۰۸	γ_{12}	نقدبینگی ← فصاحت
-۰/۶۱	-۰/۰۳	(۰/۰۰۳) ۰/۰۰۲	γ_{13}	مدیردآوری ← فصاحت
۲۰/۰۶*	۰/۰۸	(۰/۰۰۳) ۰/۰۰۷	γ_{14}	ریسک ← فصاحت
۰/۱۲	۰/۰۲	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۴	γ_{21}	ادراک ← گزینه تصمیم
۹/۷۶*	۰/۵۳	(۰/۰۰۵) ۰/۰۵۳	ϕ_{21}	وابستگی داخلی بین متغیرهای ادراک ، نقدبینگی ، سودآوری و ریسک
۱۲/۳۱*	۰/۷۶	(۰/۰۰۶) ۰/۰۷۲	ϕ_{31}	
۸/۹۹*	۰/۳۹	(۰/۰۰۵) ۰/۰۳۸	ϕ_{41}	
۵/۶۶*	۰/۲۸	(۰/۰۰۵) ۰/۰۲۸	ϕ_{12}	
-۲/۸۰*	-۰/۰۲	(۰/۰۰۵) -۰/۰۱۴	ϕ_{13}	
۱۳/۳۸*	۰/۸۶	(۰/۰۰۶) ۰/۰۸۶	ϕ_{15}	
۲/۸۱*	۰/۰۰	(۰/۰۰۰) ۰/۰۰۰	ζ_1	بالمانده‌های معادلات ساختاری
۱/۱۷	۰/۷۱	(۱/۵۸) ۱/۸۵	ζ_2	
۱۳/۸۳*	۰/۲۲	(۰/۰۰۲) ۰/۰۲۲	ϵ_1	خطاهای اندازه‌گیری Y
۱۳/۶۶*	۰/۰۹	(۰/۰۰۱) ۰/۰۰۹	ϵ_2	
۹/۳۰*	۰/۰۵	(۰/۰۰۰) ۰/۰۰۵	ϵ_3	
۱۲/۰۸*	۰/۰۳	(۰/۰۰۰) ۰/۰۰۳	ϵ_4	
-۰/۰۰۰	-۰/۰۶	(۱/۵۸) ۰/۰۶	ϵ_5	
۱۳/۵۷*	۰/۸۹	(۰/۰۰۷) ۰/۰۸۹	ϵ_6	
۹/۳۹*	۰/۰۵	(۰/۰۰۰) ۰/۰۰۵	δ_1	خطاهای اندازه‌گیری X
۰/۰۰۰*	۰/۰۰	(۰/۰۰۰) ۰/۰۰۰	δ_2	

* - معنی‌دار بودن در سطح ۰/۰۵

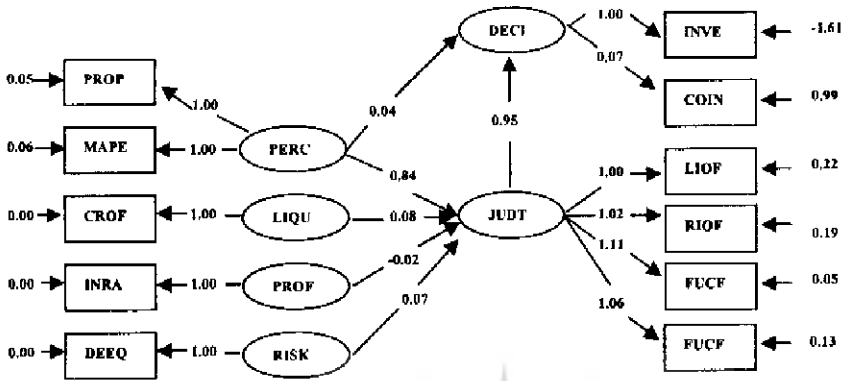
(ب) ارزش پارامتر ثابت در نظر گرفته شده است .

(الف) خطاهای استاندارد را برآورد در داخل پرانتز آمده است .

"Conceptually Driven Investors ' Decision Making Processes"

Basic Model

Estimates

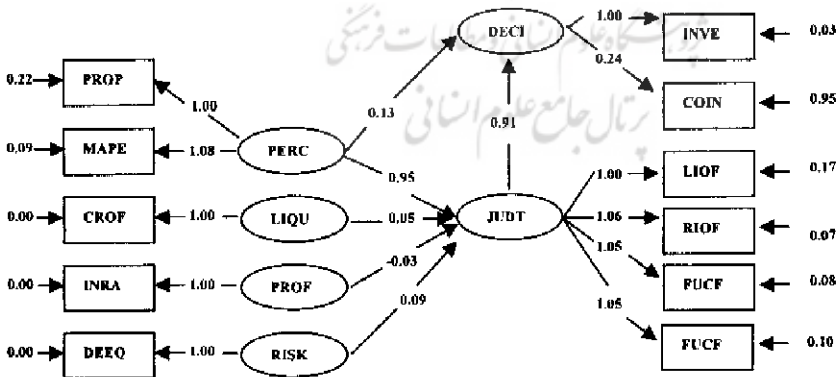

Chi-Square =210.50,df=35,P-value=0.00000,RMSEA=0.108

" Data Drivens ' Decision Making Processes "

Basic Model

Estiamtes

Chi -Square =187.41,df=35,R-value=0.00000,RMSEA=0.107

فرضیه اول :

در جدول پنج پارامتر $\gamma_{11} = 0/95$ و مقدار t برابر با $16/78$ می باشد و در سطح $p < 0/01$ ادراک اطلاعات باید شاخص مهم برای قضاوت تصمیم گیرندگان اطلاعات مدار باشد.

نتیجه : فرضیه تأیید شد.

فرضیه دوم :

در جدول شش پارامتر $\gamma_{11} = 0/84$ و مقدار t برابر با $26/75$ می باشد و در سطح $p < 0/01$ ادراک اطلاعات باید شاخص مهم برای قضاوت تصمیم گیرندگان مفهوم مدار باشد .

نتیجه : فرضیه تأیید شد.

فرضیه سوم :

در جدول پنج پارامتر $\gamma_{21} = 0/12$ و مقدار t برابر با $0/68$ می باشد و در سطح $P = 0/25$ ادراک اطلاعات شاخص مهم برای گزینه تصمیم گیرندگان اطلاعات مدار نمی باشد.

نتیجه : فرضیه تأیید نشد.

فرضیه چهارم :

در جدول شش پارامتر $\gamma_{21} = 0/04$ و مقدار t برابر با $0/12$ می باشد و در سطح $P = 0/25$ ادراک اطلاعات شاخص مهم برای گزینه تصمیم گیرندگان مفهوم مدار نمی باشد.

نتیجه : فرضیه تأیید نشد .

فرضیه پنجم :

در جدول پنج پارامتر $\beta_{21} = 0/91$ و مقدار t برابر با $4/92$ می باشد و در سطح $p < 0/01$ قضاوت نسبت به اطلاعات باید شاخص مهم برای گزینه تصمیم گیرندگان اطلاعات مدار باشد.

نتیجه : فرضیه تأیید شد.

فرضیه ششم :

در جدول شش پارامتر $\beta_{21} = 0/95$ و مقدار t برابر با $2/74$ می باشد و در سطح $p < 0/01$ قضاوت نسبت به اطلاعات باید شاخص مهم برای گزینه تصمیم گیرندگان مفهوم مدار باشد.

نتیجه : فرضیه تأیید شد.

فرضیه هفتم :

با استفاده از مدل هم آشیانه شده (Nested Models Tests) در مورد تفاوت معنی دار فرایند تصمیم گیری برای هر دو گروه اطلاعات مدار و مفهوم مدار نتایج زیر بدست آمد :

جدول هفت

Summary of Nested Models Tests

Differenc Test Model		Variant Model		Invariant Model		فرایند تصمیم گیری
کای دو	درجه آزادی	کای دو	درجه آزادی	کای دو	درجه آزادی	
۶۶*	۴۰	۳۳۱/۶۲	۷۰	۳۹۷/۶۲	۱۱۰	

* معنی دار بودن در سطح ۱٪

جدول فوق نشان می دهد که فرضیه هفتم در سطح ۱٪ تأیید می شود.

نتیجه : فرضیه تأیید شد.

فرضیه هشتم :

تصمیم گیرندگان اطلاعات مدار ، نسبت به تصمیم گیرندگان مفهوم مدار ، تصمیمات درست تری می گیرند.

قبل از آزمون فرضیه اطلاعات مربوط به درصد تصمیمات درست و نادرست آزمون شوندگان در جدول هفت به شرح زیر ارائه می شود :

جدول هشت

جدول تعداد و درصد تصمیمات درست و نادرست آزمون شوندگان

نوع	تشخیص درست		تشخیص نادرست		جمع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
اطلاعات مداران	۳۱۸	۸۵/۳	۵۵	۱۳/۸	۳۷۳	۱۰۰
مفهوم مداران	۲۲۳	۷۹/۲	۸۵	۲۰/۸	۳۰۸	۱۰۰

آزمون ناپارامتری کای دو در مورد نیکوئی برازش (Mason 1986) نشان می‌دهد که تفاوت‌های معنی‌داری (در سطح $0.01 < p$) بین فراوانی‌های مشاهده شده تصمیمات وام درست بین اطلاعات مداران (۸۵٪ درست) و مفهوم‌مداران (۷۹٪ درست) وجود دارد. (جدول هشت)

جدول نه

آزمون نیکوئی برازش کای دو ناپارامتریک

نوع	کل تصمیمات مشاهده شده f_o	کل تصمیمات مورد انتظار f_e	$f_o - f_e$	$(f_o - f_e)^2$	$\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e}$
اطلاعات مداران	۳۱۸	۳۲۳	-۵۵	۳۰۲۵	۷۸/۱۱۰
مفهوم‌مداران	۳۲۳	۳۰۸	۸۵	۷۲۲۵	۱۷۷۰/۸
جمع					۲۵/۸۱۸

در جدول فوق ملاحظه می‌شود مقدار کای دو برابر ۲۵/۸۱۸ می‌باشد که از مقدار نظیر آن در جدول نقاط در بحرانی کای دو با درجه آزادی ۱ در سطح 0.01 بزرگتر می‌باشد. نتیجه: فرضیه تأیید شد. فرضیه نهم:

تصمیم‌گیرندگان مفهوم‌مدار، نسبت به تصمیم‌گیرندگان اطلاعات‌مدار، اطلاعات را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند.

با مراجعه به جدول‌های پنج و شش ملاحظه می‌شود که پارامترهای γ_{12} و γ_{13} و γ_{14} که به ترتیب تأثیر نقدینگی، سودآوری و ریسک را بر قضاوت نشان می‌دهند برای تصمیم‌گیرندگان اطلاعات‌مدار با توجه به مقدار t محاسبه شده در سطح 5% معنی‌دار نیست (جدول پنج) در حالی که در مورد مفهوم‌مداران γ_{12} در سطح $0.01 < P$ و γ_{14} در سطح $0.05 < P$ ، با توجه به مقدار t مربوطه، معنی‌دار است. به عبارت دیگر قضاوت افراد مفهوم‌مدار به طور معناداری تحت تأثیر نقدینگی و ریسک قرار می‌گیرد. نتیجه: فرضیه تأیید شد.

همانطور که جدول پنج و شش نشان می‌دهد پردازشگری ادراکی آزمون شونده‌گان در هر دو گروه تأثیر معنی‌داری بر قضاوت و تصمیم در هر دو گروه داشت. از آنجا که مدل

مورد آزمون یک مدل مسیری است، اثرات مستقیم و غیرمستقیم، هر دو، را می‌توان برآورد کرد. برای اطلاعات مداران اثر مستقیم ادراک بر گزینه تصمیم $\gamma_{21} = 0/13$ و اثر غیرمستقیم ادراک بر تصمیم $0/95 \times 0/91 = 0/865$ می‌باشد. در مورد مفهوم مداران اثر مستقیم ادراک بر گزینه تصمیم $\gamma_{21} = 0/04$ و اثر غیرمستقیم ادراک بر گزینه تصمیم $0/798 = 0/84 \times 0/95$ است. بنابراین کل اثر ادراک بر گزینه تصمیم در مورد اطلاعات مداران $0/995 = 0/865 + 0/13$ و در مورد مفهوم مداران $0/838 = 0/798 + 0/04$ می‌باشد، و این مطلب حاکی از آن است که فرایندهای ادراکی تصمیم‌گیرندگان اطلاعات مدار و مفهوم مدار قویاً بر تصمیمات آزمون‌شوندگان تأثیر دارد. بنابراین گرچه فرضیه‌های ۳ و ۴، که قدرت تأثیر ادراک بر تصمیم را به طور مستقیم مورد آزمون قرار می‌دادند، رد شدند اما اگر کل اثر ادراک بر گزینه تصمیم مدنظر قرار گیرد فرضیه‌های مذکور را نمی‌توان رد کرد.

نتیجه‌گیری

در این تحقیق بر مبنای تئوری فرایند شناختی، مدل ساختاری کوواریانسی مطرح گردید که به طور متناسبی ارائه‌کننده فرایند شناختی سرمایه‌گذاران تحت بررسی است. جزء اساسی دیگر در این تحقیق داده‌های جمع‌آوری شده در مورد ادراکها، قضاوت‌ها و گزینه‌های تصمیم آزمون‌شوندگان است. با استفاده از این داده‌ها و روش‌های آماری نتایج فرایند به یک مدل ساختاری کوواریانسی برآوردی منجر گردید. در این مدل پارامترهای متغیرهای اطلاعات، ادراک، قضاوت، و تصمیم بر مبنای داده‌های جمع‌آوری شده از سرمایه‌گذاران برآورد گردید.

نتایج این تحقیق نشان داد وقتی که اطلاعات مالی در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد ادراک آنان از اطلاعات عامل مهمی در قضاوت و در تصمیم‌گیری ایشان است همچنین قضاوت آنان عامل مهمی در تصمیم‌گیری است. از دیگر نتایج تحقیق آن که فرایندهای ادراکی در گروه سرمایه‌گذاران اطلاعات مدار و مفهوم مدار یکسان نیست، ممکن است آنان اطلاعات را به گونه‌ای متفاوت رده‌بندی و طبقه‌بندی نمایند. ظاهراً اطلاعات مداران بهتر از مفهوم مداران ممکن است بین اجزاء انفرادی اطلاعات جهت بررسی

سرمایه‌گذاری، ارتباط برقرار کرده باشند. این مطلب یافته‌های جینینگ^۱ و دیگران (۱۹۸۲) راجرز^۲ (۱۹۸۹) که بیان می‌کنند رویکرد اطلاعات‌مداری بهتر از رویکرد مفهوم‌مداری بر اجزاء عناصر صورت‌های مالی متمرکز می‌شود، را تأیید می‌کند. فرایندهای ادراکی آزمون‌شوندگان حاکی از آن است که پردازشگری اطلاعات در گزینه‌های تصمیم‌آنان مؤثر بود. همچنین از دید آمار فرایندهای ادراکی اطلاعات‌مداران و مفهوم‌مداران متفاوت است. به نظر می‌رسد پردازشگری از جزء به کل در مورد اطلاعات‌مداران به علت کیفیت آنهاست. یعنی عواملی نظیر وضوح و ملموس بودن اطلاعات مالی بر ادراک آنها تأثیر می‌گذارد. از طرف دیگر به نظر می‌رسد شاخص‌های (نشانه‌ها) بر ادراک مفهوم‌مداران تأثیر بیشتری داشته باشد (Kahneman, Tversky, 1973). یعنی تصاویر بخشی از اطلاعات که طی یادگیری ادراکی شکل می‌گیرد ممکن است با تصاویر سایر اطلاعات بعدی تطابق داشته باشد. درک آریبی‌های ادراکی تصمیم‌گیرندگان، که چگونه ممکن است به هنگام رده‌بندی و استنتاج‌های نادرست اطلاعات مبالغه‌گفتی را از دست بدهند، اهمیت دارد. ظاهراً، در مورد اطلاعات تقدینگی و ریسک که بر قضاوت مفهوم‌مداران تأثیر می‌گذارد، در حالی که بر قضاوت اطلاعات‌مداران تأثیر چندانی ندارد، از طرف دو گروه دقت و کدگذاری یکسان صورت نمی‌گیرد. این مطلب ممکن است تا حدودی توضیح دهد که چرا اطلاعات‌مداران در تصمیمات خود به نتایج به‌طور معنادار متفاوتی از مفهوم‌مداران رسیدند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

کاربردها:

تئوری فرایند شناختی که در این تحقیق از آن استفاده شد می‌تواند برای تصمیم‌گیرندگان که اطلاعات مالی را پردازش می‌کنند کاربرد داشته باشد.

کاربرد اول:

مدل ساختاری کوواریانسی را می‌توان برای معادلات داده ستاده وسیع‌تر برای یک سیستم توسعه داد. می‌توان با فرض شکل خاصی از ارزش‌های اطلاعات مالی مربوط به

متغیرهای ورودی (ادراک) ، نتایج نهایی در مورد متغیرهای وابسته قضاوت و گزینه تصمیم را محاسبه نمود. تئوری فرایندشناختی ، به همراه برآوردهای عددی از ضرایب ساختاری را می‌توان برای تفسیر اثرات اطلاعات صورت‌های مالی بر فرایندهای تصمیم‌گیرندگان مورد استفاده قرار داد . بنابراین امکان بهبود اطلاعات صورت‌های مالی ، از طریق این که کدامیک از فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان (اطلاعات مداران یا مفهوم مداران) بیشترین تأثیرپذیری از این اطلاعات را دارند ، فراهم می‌آید . به عنوان مثال اگر تصمیم‌گیرندگان بیشتر بر ادراکاتشان متکی هستند پس تهیه‌کنندگان اطلاعات باید درباره اهمیت اعداد و ارقام کلیدی صورت‌های مالی را جزئیات بیشتر توضیح دهند.

کاربرد دوم :

استفاده از تئوری فرایند شناختی در مدل ساختاری کوواریانسی در برگیرنده فواید عمده زیر در تحلیل و تفسیر بکارگیری اطلاعات توسط تصمیم‌گیرندگان است :

۱- تغییر در یک قلم صورت مالی را می‌توان برحسب فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان تحلیل نمود.

۲- تغییرات در قضاوت‌ها و تصمیم‌های تصمیم‌گیرندگان را می‌توان از روی اطلاعات مالی برآورد کرد.

۳- توجه به نقش قاطع توانایی‌های تصمیم‌گیرندگان برای گردآوری و پردازش اطلاعات حسابداری .

۴- تأثیر اطلاعات مالی به چگونگی سبک پردازش آنها بستگی دارد . (سبک اطلاعات مداران ، سبک مفهوم مداران)

۵- رهنمودی برای تصمیمات خط‌مشی حسابداری از طریق :

الف) نشان دادن متغیرهای صورت‌های مالی که می‌تواند برای رسیدن به یک اثر مطلوب تغییر نماید.

ب) پیشنهاد این که برای رسیدن به یک تغییر مطلوب چه مقداری دستکاری لازم است .

ج) آشکار کردن کل اثراتی که دستکاری خواهد داشت .

کاربرد سوم :

نتایج این تحقیق در مورد ۸۱ نفر سرمایه‌گذار نشان داد که اطلاعات مورد نیاز همه آنها یکسان نیست. بنابراین همانطور که در فصل اول تأکید شد، اجبار تمام استفاده‌کنندگان اطلاعات حسابداری به توافق برای یک روش پردازشگری برای انواع رفتار ممکن است زیان‌آور باشد. به عبارت دیگر یک نوع رفتار خاص ممکن است از اطلاعات به طور مؤثر استفاده نکند. حرفه حسابداری باید خاصیت ارائه صورت‌های مالی از جنبه انطباق آ با نوع رفتار استفاده‌کننده را مدنظر قرار دهد. دانستن چگونگی تأثیر رفتار تصمیم‌گیری بر انتخاب اطلاعات مالی می‌تواند مبنایی برای افزایش اثربخشی آن اطلاعات باشد.

کاربرد چهارم :

متأسفانه تحقیقات مرتبط یک اثر مخلوط و مبهم را در میان رفتار پردازشگری تصمیم‌گیرندگان، در زمان مواجهه آنها با اطلاعات حسابداری نشان می‌دهند. در نتیجه این نوع از بررسی، تفسیر یافته‌ها، کاربردهای تحقیقی و عملی حسابداری را رقیق می‌کند. به نظر می‌رسد از دیگر کاربردهای تحقیق حاضر می‌تواند مدنظر قراردادن انواع رفتار پردازشگری اطلاعات مالی در تحقیقات حسابداری آتی باشد.

کاربرد پنجم :

از آنجا که در مدل ساختاری کوواریانسی مطرح شده در این تحقیق سمت و سوی هدف قابل پیش‌بینی است، این موضوع می‌تواند موجب آموزش تصمیم‌گیرندگان در راستای بهبود فرایندهای دقت ادراکی آنها گردد. توضیح آن که اطلاعات‌مداران جزئیات عناصر صورت‌های مالی را با هم مرتبط می‌سازند و مفهوم‌مداران اطلاعات را مطابق انتظارات و الهام‌های خود تصویر می‌کنند و در هر دو مورد فرایندهای ادراکی آنان تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

پیشنهادات :

تئوری فرایندشناختی چارچوبی عمومی را فراهم می‌آورد که می‌تواند برای تحلیل و تفسیر بیشتر ادراک و قضاوت در حل مسائل حسابداری خاص (مثلاً سرمایه‌گذاری در

سهام) مورد استفاده قرار گیرد. شناسایی سبک‌های تصمیم‌گیری که در این تحقیق صورت گرفت برای پیش‌بینی رفتار تصمیم‌گیرندگان در موقعیت‌های اقتصادی و مالی از جنبه تئوری و عملی ارزشمند است. برای اعتبار بخشیدن بیشتر به این امر تعداد کافی مشاهدات در مورد تصمیم‌گیرندگان باید صورت پذیرد.

فرایند مدل‌سازی علی در ارتباط با حسابداری می‌تواند به اهداف عمده زیر کمک نماید:

اولاً، استفاده از مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی امکان اندازه‌گیری کمی تأثیر اطلاعات مالی برگزیده تصمیم‌گیرندگان را فراهم می‌آورد. این نوع مدل‌سازی همچنین می‌تواند مقایسه تئوری‌های رقیب را تسهیل نماید. تحلیل کوواریانسی با رویکردی موشکافانه‌تر به بررسی اثرات اطلاعات حسابداری بر فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان می‌پردازد. یعنی درک تأثیر اطلاعات حسابداری مستلزم اندازه‌گیری کمی، آزمون، و تعیین اعتبار فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان و ارتباط آنها با اطلاعات می‌باشد. یک نتیجه این تحلیل ممکن است 'بازخورد' تأثیر بر تئوری فرایند شناختی باشد. مثلاً خط‌مشی حسابداری ممکن است تعیین کند که چه نوع اطلاعات خاص حسابداری باید برای کمک به نوع دیگر تصمیم‌گیرنده (به عنوان مثال اطلاعات مدار در مقابل مفهوم مدار) به صورت‌های مالی ضمیمه شود.

ثانیاً، استفاده از فرایند مدل‌سازی علی ارزش‌های کمی تأثیر مستقیم و غیرمستقیم ادراک بر تصمیم‌گیرندگان را آشکار می‌کند.

ثالثاً، استفاده از مدل‌سازی علی انتخاب بین مشی‌های حسابداری متفاوت را ممکن می‌سازد. انتخاب مطلوب‌ترین گونه در بین گونه‌های تئوری پردازشگری اطلاعات نشان خواهد داد که کدام مشی باید تعقیب گردد.

استفاده از نتایج این تحقیق می‌تواند بهبودهایی در رشته حسابداری به شرح زیر را فراهم آورد:

الف) توسعه رویکرد مدل‌سازی علی هر دو جنبه فرموله و آزمون کردن تئوری اطلاعات حسابداری را تسهیل می‌کند.

ب) گردآوری و انباشت مشاهدات پردازشگری اطلاعات تصمیم‌گیرندگان بر مبنای تئوری فرایند شناختی را امکان‌پذیر می‌سازد.

ج) کاربردهای مدل‌سازی ساختاری کوواریانسی و مشاهدات فرایندهای شناختی تصمیم‌گیرندگان برای مطالعه طبقه‌بندی سبک‌های تصمیم‌گیرندگان، زمانی که آنها از اطلاعات حسابداری استفاده می‌کنند، امکان‌پذیر می‌شود.

نهایتاً، در تحقیقات آتی این موضوع که چرا اطلاعات‌مداران و مفهوم‌مداران به اطلاعات وزن متفاوت می‌دهند، می‌تواند مورد بررسی قرارگیرد، همچنین تحقیقات بیشتر باید نشان دهد که چرا دقت روی اطلاعات نقدینگی یکسان نیست؟

منابع و مآخذ

منابع فارسی :

- ۱- ایروانی ، محمود و خداینامی ، کریم ، (۱۳۷۱) ، روانشناسی احساس و ادراک ، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها ، تهران .
- ۲- جوادی ، محمدجعفر و کدیور ، پروین ، ۱۳۷۴ ، روانشناسی شخصیت (نظریه و تحقیق) ، ترجمه ، جلد اول ، چاپ سوم ، انتشارات مؤسسه خدمات فرهنگی رسا ، تهران .
- ۳- جوادی محمدجعفر ، و کدیور ، پروین ، ۱۳۷۴ ، روانشناسی شخصیت (نظریه و تحقیق) ، ترجمه ، جلد دوم ، چاپ اول ، انتشارات مؤسسه خدمات فرهنگی رسا ، تهران .
- ۴- خوش‌طینت نیک‌نیت ، محسن ، ۱۳۷۷ ، اثرات ارائه صورت‌های مالی بر قضاوت سرمایه‌گذاران در تصمیمات سرمایه‌گذاری ، پایان‌نامه دکتری رشته حسابداری دانشگاه تهران .
- ۵- سلطانی تیرانی ، فلورا ، ۱۳۷۸ ، کاربرد تجزیه و تحلیل علی در پژوهش‌های علوم اجتماعی و رفتاری ، مرکز آموزش مدیریت دولتی .
- ۶- کرلینجر ، فرد ، ان . (۱۳۷۶) . مبانی پژوهش در علوم رفتاری ، ترجمه : دکتر حسن پاشا شریفی - دکتر جعفر نجفی‌زند ، ج ۲ ، مؤسسه انتشارات آوای نور ، تهران .
- ۷- وو ناکات ، تاس ، اچ . ووناکات ، آمار مقدماتی ، ترجمه محمدرضا مشکانی ، ج ۱ ، تهران ، مرکز نشر دانشگاهی .

منابع انگلیسی :

- 1-Altman , E.L.Commercial bank lending : Process , credit scoring and costs of errors in lending . Journal of Financial & Quantitative Analysis 15. 1980 . 813-832.
- 2-American Accounting Association. Report of the Committee on Human Information Processing. The Accounting Review(Supplement) , 1978.
- 3-Anderson , J.R.Cognitive Psychology and Its Implications. San Francisco , CA: Freeman , 1985.
- 4-Anderson , J.R., P.J.Kling , and C.M.Beasley . A general learning theory and its application to schema abstraction.In G.H.Bower(ed.) , The Psychology of Learning and Motivation (Vol. 13) New York : Academic Press, 1979.

- 5-Ashner , H.B. (1976) . Causal Modeling .Beverly Hills , CA: Sage Publications.
- 6-Chapman , L.J.Illusory correlation in observational report . Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior 6(1967) , 151-155.
- 7-Dermer , J.(1973) .Cognitive Characteristic and the Perceived Importance of Information. The Accounting Review , 48.511-219.
- 8-Drive, M . and Mock , T. (1975) . Human Information Processing , Decision Style Theory , And Accounting Information Systems . The Accounting Review , 50 , 490-511.
- 9-Duncan , O.D.Introduction to structural equation models . New York : Academic Press, 1975 .
- 10-Gibson , J.J.The ecological approach to visual perception. Boston : Houghton < 1979.
- 11-Glass , A .L.,and Holyoak ,K.J.Cognition .NewYork : Random House, 1986.
- 12-Gorsudh,R.L.Factor and analysis.Hillsdale,NJ:Erlbaum.1983.
- 13-Heise,D.R.Problems in path analysis and causal inference.In E.F.Borgatta (ed .) ,Sociological Methodology . San Francisco : Jossey – Bass, 1969.
- 14-Henderson , J.C., and P.C.Nutt. The influence of decision style on decision making behavior .Management Science 26 (1980) , 371-386.
- 15-Hofstedt,T.and Hughes , G. (1977) . An Experimental study of the Judgment Element in Disclosure Decisions . The Accounting Review , 52 , 379-395.
- 16-Intriligator , M.D.Econometric models , techniques and applications . Englewood Cliffs , NJ: Prentice hall , 1978 .
- 17-Jennings , D.L., T.M.Amabile , and L.Ross.Informal covariation assessment :Data – based versus theory –based judgments . In D.Kahneman , P.Slovic and A.Tversky (eds .) , Judgment under uncertainty : Heuristics and biases . New York : Cambrige , 1982, 211-230.
- 18-Joreskog, K.G.and D .Sorbom . LISREL VI : User ' s guide . Chicago : National , Inc , 2003 .
- 19-Kahneman , D.and A . Tversky . Subjective probability : A judgment of representativeness. Cognitive Psychology 80 (1973) , 237-251.
- 20-Kahneman , D., P.Slovic , and A.Tversky . Judgment under uncertainty : Heuristics and biases . New York : Cambrige , 1982 .
- 21-Kolers , P.A.A pattern analyzing basis of recognition . In L.S.Cermak and F.I.M.Craik (eds .) , Levels of processing in human memory . Hillsdale , NJ: Erlbaum , 1979.

- 22-Libby , R.Accounting ratios and the prediction of failure : Some behavioral evidence . Journal of Accounting Resarch 13 (1975) , 150-161.
- 23-Long . J.S. (1983.a) . Confirmatory Factor Analysis . Beverly Hills , CA: Sage Publications .
- 24-Lusk , E.J. (1973) . Cognitive Aspects of Annual Reports : Field Independence/Dependence.Journal of Accounting Research,(Supplement). 191-202.
- 25-Mc Ghee, W. Shields , M.and Briberg, J. (1978) . The Effects of personality and Task on a Subjects Information processing . The Accounting Review , 53 , 681-697.
- 26-Nock , T., Estrin , T.and Vasarhelyi , M.(1972) . Learning patterns , Decision Approach and Value of Information .Journal of Accounting Research , 10, 129-153.
- 27-Myers , I.B.(1962) . Manual for the Myers Briggs Type Indicator . Princeton , NJ: Educational Testing Service.
- 28-Neisser, U. (1976) . Cognition and Reality : Principles and Implications of Cognitive Psychology . San Francisco : Freeman.
- 29-Rodgers , W. (1987) . The Effects of Accounting Information on Individuals ' Perceptual Processes . Journal of Accounting Auditing and Finance , 67-95.
- 30-San Migual , J.G. (1976) . Human Information Processing and its Relevance to Accounting : A Laboratory Study . Accounting Organizations and Society , 4, 357-373.
- 31-Savich , R. (1977) . The Use of Accounting Information in Decision Making The Accounting Review . 52, 642-652.
- 32-Schroder , H.M., Driver , M.J. and Streufert , s . (1967) . Human Information Processing . Nex York : Holt , Rinehart and Winston.
- 33-Vasarhelyi , M.A. (1977) .Man -Machine Planning Systems : A Cognitive Style Examination of Interactive Decision Making . Journal of Accounting Rsesarch , 15, 153 – 183 .